

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L. K.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. M. O., advokátom v Ž., proti žalovanému **P. S.**, miesto podnikania M., zastúpenému JUDr. M. L., advokátkou v D., **o zaplatenie 11 164,43 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 17 C 197/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 4. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 140/2011, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 4. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 140/2011 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom z 10. februára 2011 č.k. 17 C 197/2010-202 zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie 11 164,44 € s príslušenstvom. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 2 355,38 € k rukám jeho advokátky, v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že za škodu vzniknutú žalobcovi titulom zakúpenia si pomôcky – motorového vozidla na používanie, ktorého je žalobca v dôsledku poškodenia zdravia titulom pracovného úrazu objektívne odkázaný zodpovedá v zmysle § 195 ods. 1 Zákonníka práce zamestnávateľ, u ktorého bol žalobca v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere – teda K. Žalovaný nie je preto v tomto spore pasívne legitimovaný.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 4. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 140/2011 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 10 998,47 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 7 % ročne z tejto sumy od 27.10.2007 do zaplatenia, všetko do troch dní a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 3 828,19 € k rukám jeho advokáta do troch dní. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že v konaní bola

jednoznačne preukázaná zodpovednosť žalovaného za spôsobenú škodu v zmysle § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka a vyplatenú jednorazovú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcovi nemožno považovať za určenú na to, aby z tohto samostatného nároku vyplateného jednorazovo, tento následne znášal náklady na zakúpenie motorového vozidla a jeho úpravu na ručné ovládanie, na používanie ktorého je v dôsledku poškodenia zdravia objektívne odkázaný. Za nedôvodnú považoval žalobu v časti, v ktorej sa žalobca proti žalovanému domáhal 165,97 € titulom na mimosúdne uspokojenie nároku na náhradu škody. Takisto za nedôvodné považoval námietku premlčania nároku žalobcu uplatnenú zo strany žalovaného.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Žiadal, aby dovolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne. Žiadal priznať trovy konania v celom rozsahu. Podľa jeho názoru predmetný rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Navyše odvolací súd sa odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Žalobca k dovolaniu žalovaného uviedol, že jeho dovolacie námietky sú bezpredmetné a neopodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatneným dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti zmeňujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide.

V zmysle § 372p O.s.p. sa na konania začaté pred 15. októbrom 2008 použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.

S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (zák. č. 384/2008 Z.z.) v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z.z. bolo týmto ustanovením v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Uvádza sa v nej, že účastník tak bude mať možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. Ustanovenie posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. je predpísaný postup odvolacieho súdu, ak sa domnieva, že nárok, ktorý je predmetom konania, treba posúdiť podľa iného zákona, ako ho posúdil súd prvého stupňa, alebo síce podľa toho istého zákona, ako ho posúdil súd prvého stupňa, ale podľa iného paragrafu. Súčasne musí byť splnená aj druhá zákonná podmienka, že je toto iné zákonné ustanovenie rozhodujúce pre rozhodnutie veci. Ak sú súčasne splnené obidve zákonné podmienky, je odvolací súd povinný vyzvať účastníkov, aby sa vyjadrili k novej aplikácii tohto iného zákonného ustanovenia.

V prejednáwanej veci súd prvého stupňa posúdil s poukazom na ustanovenie § 195 ods. 1 Zákonníka práce, že žalovaný v tomto spore nie je pasívne legitimovaný. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa, sa vo svojich dôvodoch vôbec nezaoberal pasívnou legitimáciou žalovaného a nárok žalobcu subsumoval pod ustanovenie § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Bez všetkého iba uviedol, že právny názor súdu prvého stupňa nie je správny.

V súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p. mal odvolací súd vyzvať účastníkov konania, aby sa k pasívnej legitímácii žalovaného vyjadrili a odôvodnili ju. Na pojednávaní pred odvolacím súdom sa však odvolací súd nezaoberal pasívnou legitímáciou žalovaného ako aj včasnosťou uplatnenia nároku. Jeho procesný postup v dôsledku toho vykazuje vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalovaného uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. mája 2014

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová